

Finanstilsynet
Att.: Victor Saxlund
Århusgade 110
2100 København Ø

Den 18. november 2021

Høring over udkast til forslag til ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om kapitalmarkeder og lov om investeringsforeninger m.v. og forskellige andre love

Finanstilsynet har den 18. oktober 2021 udsendt forslag til ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om kapitalmarkeder og lov om investeringsforeninger m.v. og forskellige andre love.

Dansk Erhverv har hertil følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger

Det fremsatte lovforslag indeholder 81 ændringer i 11 forskellige love. Love, som kun har en ganske perifer indbyrdes relation, og hvor overskriften på samlelovsforslaget ikke er dækkende for samtlige love. Fremsættelse af sådanne samlelove medfører en risiko for, at der i høringsfasen ikke kan leveres et grundigt og tilbundsående stykke arbejde, herunder risiko for at væsentlige elementer i forslaget overses, og at der ved Folketingets senere behandling er risiko for, at politikerne kan have svært ved at gennemskue lovforslagets konsekvenser og formål. Når et sådant forslag så tillige sendes i høring med fire ugers frist, hvoraf den ene uge er efterårsferie, gør det blot muligheden for et tilbundsående arbejde fra høringsparterne endnu sværere.

Dansk Erhverv skal derfor opfordre til at sådanne samlelovsforslag i videst mulige omfang undgås.

Specifikke bemærkninger - overordnet

§5 – vedr. ændringerne i lov om betalinger

Denne del af lovforslaget vedrører ændringer i lov om betalinger, som er implementeringen af Payment Service Directive 2 (PSD2), som er et totalharmoniseringsdirektiv i dansk ret. Dette lægger i sig selv ret væsentlige begrænsninger for medlemsstaternes manørefrihed i forhold til at gå længere end direktivet.

Bestemmelserne §§81 og 125 er eksempler på en overimplementering af direktivet i dansk ret. Ift. §81 lemper man ved nærværende forslag overimplementeringen, mens man omvendt tilsyneladende strammer denne i §125.

Det fremgår imidlertid af det sammenfattende skema under punkt 9 i forslagens bemærkninger, at lovforslaget ikke er i strid med principperne for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ikke går videre end minimumskrav i EU-regulering. Dette er således ikke korrekt. Det forhold, at der ved nærværende forslag lempes i overimplementeringen i §81 ændrer ikke herved. Skemaet er derfor ikke korrekt og ikke retvisende.

Nedenfor vil vi komme med specifikke bemærkninger bestemmelserne.

Specifikke bemærkninger - konkret

Til nr. 1 (§ 1, stk. 7, i lov om betalinger)

Det er en konsekvensrettelse og vi har ingen bemærkninger.

Til nr. 2 (§ 81, stk. 1, i lov om betalinger)

Det er en konsekvensrettelse og vi har ingen bemærkninger.

Til nr. 3 (§ 81, stk. 4, 5 og 6, i lov om betalinger)

Generelt ift. kontantpligten (lovens §81)

Erfaringer fra de senere år er at færre og færre kunder betaler med kontanter. Samtidig har det vist sig, at ordningen med muligheden for, at betalingsmodtagere kan sige nej tak til kontanter om aftenen og natten, ikke har givet nævneværdige udfordringer for kunderne.

Det forhold, at der ikke har været nævneværdige udfordringer for kunderne i de forgange år bør netop give anledning til at overveje, om det er muligt helt at fjerne kontantpligten. Der synes ikke at være et behov for at samtlige betalingsmodtagere i 2021, herunder supermarkeder, kiosker, tankstationer, hoteller, biografteater, svømmehaller, diskoteker, restauranter mv., skal være forpligtet til at modtage kontanter.

Kontanter vil i en række situationer være uforholdsmæssigt besværlige. De er langsommelige (fx mange mennesker der skal ekspederes hurtigt til fx en koncert). De er forbundet med større risici end digitale betalinger (røverier mm). De er ekstraordinært omkostningskrævende (der skal eksempelvis opbygges sikkerhed, overvågning, kontantafhentning mm). De er overflødige i en række situationer (eksempelvis på fodboldstadion, hvis folk ved at det er kontantfrit - ligesom vi har set det fungere rigtig godt ved bl.a. festivaler, der har fået dispensation). Og så er der bare en række situationer, hvor kontanter ikke passer ind (fx hygiejne ved take away etc. eller ved nye smarte koncepter). Vi ser derfor også flere butikker, som skilte med, at de foretrækker betalingskort fremfor kontanter. Det har Forbrugerombudsmanden imidlertid vurderet ikke er tilladt at skilte med. Der er endvidere flere og flere butikker, der afviser kontanter – uanset kontantpligten. Det gør de, fordi der ikke er en relevant efterspørgsel blandt virksomhedens kunder ift. at benytte kontanter.

Andelen af kontantbetalinger er generelt meget lille i dag. Der er imidlertid stor forskel på de enkelte butikkers kontantandele. Det afhænger bl.a. meget af hvilke varer/ydelse de sælger, hvem køberne er og hvor i landet butikken er beliggende.

Andelen af kontantbetalinger hos de enkelte betalingsmodtagere vil derfor svinge fra ganske få procent til over 20% - men uanset hvor stor en andel af betalingerne, der er i kontanter, er betalingsmodtageren forpligtet til at opretholde et helt stort og dyrt system (kasseapparat, byttepenge, sikkerhed mv) til at modtage kontanter.

Det synes ikke at være proportionalt. Den seneste analyse, der er lavet af kontantens betydning i samfundet, er udfærdiget af Nationalbanken i sommeren 2016 – den baserer sig på tal fra 2015. Rapporten var en del af baggrunden for lovændringen, der blev vedtaget i 2017. Der er ikke siden da lavet en grundig analyse af kontantens rolle og betydning i samfundet. Der er derfor behov for, at Folketinget pålægger Regeringen at foretage en fornyet analyse af kontantens rolle i samfundet med henblik på generelt at revidere kontantpligten. I den forbindelse kan der også ses på de mange dispensationsansøgninger, der er tilgået Finanstilsynet og Erhvervsministeriet siden seneste lovændring.

Da kontantpligten alene gælder betalingsmodtagere i form af butikker og tilsvarende hvor kunder køber vare og ydelser, og ikke banker, giver dette anledning til ikke uvæsentlige praktiske problemer for butikkerne, som har vanskeligt ved at komme af med kontanterne og endnu vanskeligere ved at købe kontanter i form af byttepenge. Der er steder i landet, hvor butikker skal køre mere end 100 km for at komme til en bank, hvor de kan købe byttepenge. Det er urimeligt og er ikke proportionalt ift. det begrænsede behov, der er for kontanter i detailhandlen.

Det er vigtigt fortsat at være opmærksom på den ikke ubetydelige røveririsiko, der er ved at håndtere kontanter, og de deraf følgende store menneskelige konsekvenser ved et røveri.

Dansk Erhverv har i systemet Crimestat i årene fra 2018 og i år til dato registeret 358 røverier. Røverierne fordeler sig således:

Tidsrum	Andel
Kl. 22.00-06.00	18%
Kl. 20.00-22.00	33%
Kl. 06.00-20.00	49%

Der ligger derfor fortsat en ganske væsentlig andel af røverierne i dagtimerne.

I de røveriudsatte butikker er kontantfrihed fra kl. 20.00 derfor ikke tilstrækkelig. Butikkerne oplever røverier ved højlys dag, og det er på få år blevet mere almindeligt end tidligere – hvor røverier oftere udførtes i de mørke timer. Generelt oplever butikkerne, at flere røverier synes at være langt mere impulsive i dag end tidligere. Butikkerne oplever videre, at røverierne oftere end tidligere udføres af personer i påvirket tilstand eller med mentalt/psykisk handicap – personer, der i situationen ikke har de store betæneligheder ved deres gerning. De tænker ikke over det personale, som efterlades med ar for livet. For dem gør det ingen forskel, om de bliver fanget og buret inde. Og for dem er selv 500 kr. i mønter nok til at gøre dem tilfreds.

Dansk Erhverv foreslår derfor følgende:

- Kontantpligten afskaffes
- Subsidiært at kontantpligten liberaliseres yderligere fx i form af:
 - o Yderligere dispensationsmuligheder, fx til:
 - Butikker der er hårdt plaget af røverier
 - Nye innovative forretningskoncepter, hvor kontanthåndteringen umuliggør konceptets tilblivelse
 - Forretningskoncepter, hvor kontanthåndtering er særligt byrdefuldt, uhygiejnisk og/eller risikofyldt.
 - o Muligheden for at sige nej-tak til kontanter udvides til minimum generelt at gælde fra kl. 18.00 til 08.00 (ca. 75% af alle røverier sker i det tidsrum)
 - o Mulighed for at sige nej tak til store sedler (1.000 og 500 kr-sedlerne). Det vil både have et sikkerhedsmæssigt aspekt, såvel som et hvidvaskaspekt.
- Mulighed for at butikker kan opfodre kunderne til at betale med kort
- Mulighed for at kræve, at kunden kun betaler med lige penge

Vedr. §81, stk. 4 - Betalingsmodtagere kan fravige stk. 1 for så vidt angår betalinger fra betalere, der ikke er forbrugere.

Dansk Erhverv bakker op om enhver liberalisering af kontantpligten. Derfor tager vi også positivt imod muligheden for, at betalingsmodtagere kan sige nej tak til kontanter fra betalere, der ikke er forbrugere. I praksis vil ændringen imidlertid have en meget begrænset betydning ved sædvanligt varesalg af fysiske varer. Langt de fleste butikker har både forbrugere og engroskunder og det vil ikke være muligt eller relevant at skelne mellem disse to kunder ifm. betalingen, og når butikken alligevel skal tage imod kontanter fra forbrugere, giver det ingen mening ikke at yde den samme service for engroskunder. Det vil desuden være praktisk umuligt for butikkerne at kontrollere hver enkelt kunde for at afklare, om den pågældende er forbruger eller ej.

At tage imod kontanter handler i det væsentligste om, hvad kunden efterspørger – så så længe der er kunder, der vil betale med kontanter, vil der være butikker, der vil tage imod kontanter. Dette skal endvidere ses i lyset af, at så længe kontantpligten generelt består, vil der være erhvervsdrivende, der har behov for at betale med kontanter, når de handler med andre erhvervsdrivende. Generelt foregår betalinger i engroshandlen med elektroniske betalingsformer, på konto eller via regning.

For så vidt angår fjernelsen af underretningskravet til Finanstilsynet i de situationer, hvor betalingsmodtageren vælger at kunne sige nej tak til kontanter fra kl. 20.00 til 22.00 i udsatte områder, så ser Dansk Erhverv positivt på denne lettelse af byrder. Som ovenfor nævnt er det Dansk Erhvervs holdning og anbefaling, at kontantpligten helt fjernes, men som det mindre i det mere vil en mere gennemskuelig regel være, at kontantpligten kun gælder fra kl. 08.00 til 18.00. Det er en unødigt regel, at der skal være to forskellige regler med to forskellige tidsrum, hvor man kan sige nej tak til kontanter i forskellige områder af landet. Erfaringerne har vist, at det ikke giver anledning til udfordringer for forbrugerne, at der takkes nej til kontanter om aftenen – dette er derfor uafhængigt af hvilket postnummer betalingsmodtageren er beliggende i.

Vedr. §81, stk. 5 - Stk. 1 finder ikke anvendelse på betalingsmodtagere, når disse indgår som en del af festivaler, byfester og lignende arrangementer af midlertidig karakter, der opfylder en række betingelser

Dansk Erhverv bakker op om enhver liberalisering af kontantpligten. Derfor tager vi også positivt imod muligheden for, at betalingsmodtagere i form af festivaler, byfester og lignende arrangementer af midlertidig karakter kan sige nej tak til kontanter.

Den dispensationspraksis, der har været ført af først ministeriet og senere tilsynet, har været fornuftig – omend meget snæver. Vi bakker derfor op om, at den praksis bliver kodificeret og opfordrer samtidig til, at ministeriet og tilsynet reviderer sine betingelser for dispensation, således at adgangen til dispensation udvides til andre områder og andre betalingsmodtagere.

Det er imidlertid vores opfattelse, at kodificeringen ikke svarer en-til-en til den praksis, ministeriet og tilsynet har ført. Lovforslaget synes at have en mere snæver adgang til kontantfrihed end dispensationspraksis. Det fremgår bl.a. af lovens bemærkninger, at betalingsmodtagere/salgssteder skal befinde sig inden for arrangementets afgrænsede areal. I dispensationspraksis har dispensationen - udover salgssteder/betalingsmodtagere inden for det afgrænsede område, også været gældende for salgssteder direkte tilknyttet arrangementet, herunder transport til og fra arrangementet – uanset at dette foregår uden for det afgrænsede område.

Vi skal derfor opfordre til at dette præciseres i bemærkningerne, således at der ikke ved regelændringerne sker begrænsninger ift. de muligheder, betalingsmodtagere har i dag ift. de gældende dispensationer.

For så vidt angår kravet om, at arrangementet afholdes inden for et geografisk afgrænset område med adgangskontrol, så synes den del, der vedrører adgangskontrol, at være unødigt begrænsende og synes ikke at tjene noget egentlig sagligt formål, ligesom denne del heller ikke er i overensstemmelse med den nuværende dispensationspraksis. Det afgørende må være, at kunderne er bekendte med, at der ikke kan betales med kontanter på området – uanset om der er adgangskontrol eller ej. Dette kan klares ved skiltning relevante steder, herunder ved selve salgsstederne, samt på fx arrangements hjemmeside, sociale medier eller hvor det i øvrigt vil være relevant.

Til nr. 4 og 5 (§ 124, stk. 2 og 3 i lov om betalinger)

Ændringerne i bestemmelsen synes alene at skyldes et ønske om en mere direktivnær implementering, sammenholdt med, at der efter vedtagelsen af lov om betalinger i 2017 er tilgået ny lovgivning i form af forordningen om persondatabeskyttelse (GDPR). Vi bakker op om de ordlydsmæssige ændringer i lovtæksten. Vi er imidlertid bekymrede for, at der tilsyneladende via bemærkningerne til lovtæksten foretages en egentlig realitetsændring af bestemmelsen, idet begrebet ”udtrykkeligt samtykke” gøres mere smalt end i den nuværende lov. Vi skal opfordre til, at der ikke lovgives i bemærkninger, og vi skal opfordre til at det sikres, at der ikke foretages en overimplementering af bestemmelsen.

Til nr. 6 (§ 125, stk. 2, i lov om betalinger)

Ligesom ovenfor under nr. 4 og 5, synes ændringer her i nr. 6 (§125, stk. 2) alene at skyldes et ønske om at ensrette bestemmelsen, så den svarer til §124. Dette er fornuftigt, men da §125 i sig selv er en overimplementering, er vi bekymrede over, at der tilsyneladende via bemærkningerne til lovtæksten foretages en egentlig realitetsændring af bestemmelsen, hvorved der sker en yderligere overimplementering af bestemmelsen, idet begrebet ”udtrykkeligt samtykke” gøres mere smalt end i den nuværende lov og at der samtidig sker en stramning af begrebet ”direkte henvendt til brugeren”. Vi skal opfordre til, at der ikke lovgives i bemærkninger, og vi skal opfordre til, at det sikres, at der ikke foretages en yderligere overimplementering af bestemmelsen, ligesom vi skal henstille til, at man i lovgivningen følger EBAs praksis på området.

Til nr. 7 (§ 136, stk. 3, i lov om betalinger)

Ingen bemærkninger.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for eventuelle uddybende spørgsmål til vores hørings svar.

Med venlig hilsen

Henrik Lundgaard Sedenmark
Chefkonsulent